

2012-05-07

Alternativt skogsbruk

Många läsare har uppmärksammat Maceij Zarembas utmärkta artikelserie *Skogen vi ärvde* hos Bonnier/DN om det svenska trakthyggesbruket (=kalhyggeskogsbruket), men jag har inte kommenterat det hela då jag inväntat det praktiska. Tidigare artiklar hittar om [Lagen en rökriddå](#) och [Sveriges nya miljonprogram](#).

En första kommentar kring naturromantiken och upprörda människor som plötsligt blivit granne med ett hygge. [Vi lever inte i Astrid Lindgrens värld](#). Svenska skogar är industrier. Väntar man sig något annat har man tyvärr bara sig själv att skylla om man flyttar ut på landet.

Men nu tar Zarembe upp det väsentliga som är relevant att kommentera och diskutera vidare. Nämligen alternativa skogsbruksmetoder. **För den som tjänar på skog i Sverige idag är inte skogsägaren. Det är entreprenörerna, skogsindustrins anställda och skogsindustrierna som tjänar pengarna. Och förstås staten som tar procent på allt via skatten.**

Låt mig ta ett anekdotiskt exempel som jag fick höra från en åhörare vid min föreläsning om jordbruket (och skogsbruket) och slutet på oljesamhället, [nu senast i Rångedala](#). Han hade sålt flis för X ggr 100 000 kronor till ett kommunalt värmeverk. Säg att det handlade om en *intäkt* på (ur minnet) 500 000 kronor. Efter att entreprenörerna hade tagit sitt så stod han med 17 000 kronor kvar i *resultat*. Före skatt. Han stod för skogsmark för miljontals kronor i kapitalrisk, men det var entreprenörerna som tog pengarna och fjärrvärmens för kommunen sparade samhället miljontals kronor relativt uppvärmning med el eller olja. Men som skogsägare blev han ***** med mössan i hand.

"Modernt" svenskt skövelbruk av skogen är slutavverkning(aka kalhygge)-plantering(1)-röjning(2)-förröjning(3)-förstagallring(4)-förröjning(5)-gallring(6)-förröjning(7)-slutavverkning(8).

Röjd skog. Jag ser i avdelningen kostnader för ca 5000:- kronor och prima ved till 2-3 villors årsbehov av värme (via ved eller fjärrvärme) som nu får ruttna bort i skogen

1), 2), 3), 4), 5) och 7) ger uteslutande pengar till entreprenörer och är oavsett vem som gör det *kostnader* (även din egen tid kostar när du inte får någon betalning för den). 4) kan ge ett litet överskott för skogsägaren, men oftast försvinner 80-100% av intäkterna iväg till entreprenörerna, iofs medräknat förröjningen. 6) kanske kan ge 50-50, att skogsägaren kan få behålla hälften av pengarna och först 8) blir lönsamt med 75-80% av pengarna till skogsägaren. Är man självverksam så kan man dock behålla det mesta av pengarna även i 4) och 6), men då måste man antagligen ha väldigt mycket skog för att ha råd med maskinparken. *Eller väldigt lite*, så det hela kan hanteras *motormanuellt* (motorsåg). Men även för den självverksamme så innebär 1), 2), 3), 5) och 7) bara kostnader.

Däremot är det "moderna" skogsbruksexperimentet (experiment därför att vi har bara hållit på med det drygt 100 år, en generation skog, och vet inte de långsiktiga följderna, medan traditionellt *kontinuitetsskogsbruk utövats i hundratals år*) *väldigt lönsamt för skogsindustrierna, speciellt massa- och pappersindustrin*. Svenska monokulturella granskogsplantage är optimerade för att producera största möjliga volym massaved som är av så usel timmerkvalitet att den inte duger till det som man som skogsägare kan tjäna pengar på, dvs timmer. Det blir snabbväxande gran med tjocka årsringar. Poröst virke som går sönder om man slår en spik genom det.

Gammaldags skogsbruk ger *kärnvirke* med täta årsringar, virke av hög kvalitet. Inte konstigt att man idag måste byta en träfasad var 20- till 30:e år. Har du ett gammalt hus med originalfasad som kan vara 100 år gammal *byt den inte*. Måla om, lappa och laga, men sådant virke kan man helt enkelt inte köpa idag. Samma med gamla fönster, också gjorda på långsamtväxande kärnvirke. Detta hårda, tunga, kompakta och hållbara trä är vad man hittar i gamla hus stommar. Hur dagens trähus mår om 50 år återstår att se, kanske måste hela huset rivras?

Gamla skogsägare med hundratusentals kronor i insatskapital hos Södra (=massaindustri) och obelånade ärvda fastigheter skrattar förstås hela vägen till banken, men för en ny generation så är det bara att dricka sin Kool-Aid, dra ner byxorna och böja sig fram. Du är en vinstmaskin åt andra, samtidigt som du får stå för den ekonomiska risken.

Så vad finns det för alternativ för skogsägaren som inte vill vara en vinstmaskin åt massabruken och entreprenörerna?

Jo alternativt *kontinuitetsskogsbruk*.

Den dominerande metoden i Sverige kallas *naturkulturmetoden*, som är en *aktiv metod* där man hela tiden tar aktiva åtgärder för att säkerställa att det finns en korrekt fördelning av ålder på träden i en skogsavdelning, inklusive plantering. Det kostar alltså fortfarande pengar. **Och det leder till de problem med lagstiftningen som beskrivs i Zarembas senaste artikel hos Bonnier/DN.** När man har en så spridd åldersfördelning i skogen och tar ner de största träden så avverkar man mer än 50% av virket och då är man enligt lag skyldig att ta ner resten också.

Alternativet är den *passiva metoden Lübeckmodellen*, som baserat på namnet kommer från Tyskland. Och tvärt emot vad vi själva tror om oss i Sverige så var det Tyskland som var pionjärer på hållbart skogsbruk redan under de småtyska furstendömena för hundratals år sedan. På tal om "modernt" skogsbruk så kommer svenska lagstiftade metoder från 50- och 60-talet, men Lübeckmodellen formaliserades 1994 och är alltså modernare.

Lübeckmodellen erbjuds än så länge enbart av **Kungsbackabaserade Silvaskog**, vars i Zarembas artikel omnämnda Martin Jentzen faktiskt varit och tittat på vår egna skog under ett "förutsättningslöst samtal" i vintras.

Kontinuitetsskog ungefär enligt Lübeckmodellen.
Får växa vidare till en ännu ståligare olikåldrad tallpelarsal, samtidigt som yngre ek, björk och tall får växa till sig.

I grunden handlar metoden om att *inte göra något som kostar dig pengar, utan bara göra sådant som direkt ger pengar i näven och bara när du faktiskt behöver pengar i näven*. Ingen plantering. Ingen röjning. Ingen förröjning. Ingen tidig förstagallring. En stämplad precisionsgallring vid kanske 40 års ålder istället för brutal massavedsgallring vid 25 år. Och bara om du behöver pengarna. Skogen förräntar sig bäst på rot och behöver man inte ta ut pengar för lön eller investeringar så kan den alltså lika gärna stå.

Att man inte heller röjer alls gör att man får *senvuxen kärnved* och alltså mycket hög kvalitet på det *timmer* man tar ut - i princip tar man bara ut timmer. Massaindustrin (och därmed de anställda - facket - LO - sossarna - lagstiftning - förbud) kan drömma om sin massaved.

Naturen hanterar plantering och röjning bäst själv, med rätt träd på rätt plats, och undertryckta stammar blommar upp kraftigt när dominerande träd tas ut, samtidigt som de tidigare undertryckta stammarna alltså som *senvuxna* får *prima senvuxen kärnved*.

Målet med Lübeckskogen blir till skillnad mot naturkulturmetoden (som jag kanske felaktigt uppfattat det) att primärt ha en superskog med fullvuxna träd, stora pelarsalar av gammelskog, där man vid ekonomiskt behov plockar ut en del träd. Man åker aldrig under 50% av virket och tvingas alltså aldrig till slutavverkning utan kanske istället gallrar en avdelning på tio års tillväxt vart tionde år. Om man nu behövde pengarna och marknadspriserna är attraktiva.

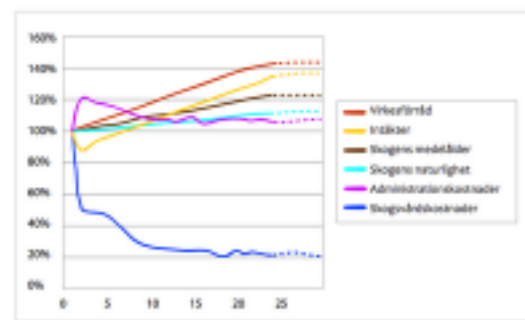
Alla åtgärder, utom initiala skogsbruksplaner, blir i Lübeckmodellen lönsamma för skogsägaren. Dessutom lämpar sig metoden utmärkt för den självverksamme, då man i så fall kan välja att göra mindre omfattande gallringar av utvalda träd. Och det behövs ingen förbannad röjsåg.

Det är lönsamt för Södra och Södras entreprenörer att skicka ut röjningsreklam så de kan gallra massaved enklare framöver. Underlag av björkparkett.

Under tiden har jag fått årets tredje brev från Södra som uppmanar att man skall beställa röjning av sin skog. Vilket de säger är lönsamt. Men för vem? Röj tio hektar, hosta upp 50 000:- kronor. Grattis, du har vunnit ett leende från Södra. Står ingenstans i reklambladet att det är lönsammast för skogsägaren, bara att det är lönsamt. Pga konjunkturen gick Södra rent av back under Q1 och man kan misstänka att man har entreprenörer som är i desperat behov av uppdrag. Och när de pratar lönsamt så är jag väldigt tveksam till om de räknar med 40 års ränta på de där 50 000 kronorna. Ja, du kanske får tillbaka 75 000 kronor *före skatt* på röjningsåtgärden efter 40 år, men det är en ränta på 1.01% *före skatt*. Då är det bättre om pengarna stannar på banken. Och får vi ett framtida högre ränteläge inom 40 år (vilket är sannolikt åtminstone periodvis) så blir röjning ännu mindre lönsamt relativt ingen åtgärd alls.

För er som går i skogstankar, kan ni komma över orörd eftersatt skog i 15 - 20 årsåldern, eller lite äldre skog i 25 - 30 årsåldern som ännu inte blivit förröjd (=man röjer bort de där elaka unga träden som letat sig upp mellan de äldre och är ivägen för entreprenörernas skogsmaskiner), så har ni ett mycket bra läge för att gå över till Lübeckmodellen.

En graf säget mer än det här blogginlägget. Från *Lilla Skogspraktikan*.

Notera att administrationskostnaderna dock är något högre pga stämpling av träd, men skogsvårdskostnaderna är 80% lägre på sikt.

Rekommenderar [en omfattande läsning av Silvaskogs websajt](#). Martin Jentzen och Silvaskog har också anpassat metoden efter *svenska ekologiska förutsättningar*. [Deras PDF Lilla Skogspraktikan](#) rekommenderas.

Ingen form av ersättning har utgått till mig eller till mig anhörig för detta inlägg, utan produktplaceringen för Silvaskog och Lübeckmodellen bjuder jag på, då den känns så väldigt rätt och relevant för nyare skogsägare som upptäckt vem det är som profiterar på dina miljoninvesteringar i skog. De gamla drakar som sitter cementerade med 100 000-tals kronor i insatskapital hos Södra har förstås en annan åsikt. Och sågverk som ägs av massaindustrin vägrar förstås ta emot allt för grova stockar eller vill inte betala extra för senvuxen kärnved.

Vill du ha Vacker Lönsam Skog Utan Arbetsinsats (tm) eller vill du vara en vinstmaskin åt massaindustrin och entreprenörerna?

Eller så är man solidarisk med stat, entreprenörer och skogsindustrins anställda och driver sin skog enligt "modernt skogsbruk" och låter miljoner i kapital stå inne i skog med 1.01% i nettoavkastning bara för att gynna svensk ekonomi.

Kanske gillar du:

- [Mer om lönsamt kontinuitetsskogsbruk](#)
- [Gårdsrapport](#)
- [Sveriges jord- och skogsbruk kan ordna eget bränsle!](#)
- [Danske Bank: Hästgårdsbubblan fortsätter torka ihop](#)
- [Nu lägger sig EU i det svenska skogsbruket](#)

LinkWithin

Upplagd av [Cornucopia?](#) kl. 09:28

[Skicka med e-post](#)[BlogThis!](#)[Dela på Twitter](#)[Dela på Facebook](#)

Etiketter: [miljö](#), [skogsbruk](#), [Södra](#)

Denna text är ifrån Bloggaren [Cornucopia?](#) Och är publicerad på <http://cornucopia.cornubot.se/2012/05/alternativt-skogsbruk.html>